

ся земельні спори з приводу володіння, користування і розпорядження земельними ділянками, що перебувають у власності громадян і юридичних осіб, а також спори щодо розмежування територій сіл, селищ, міст, районів та областей.

Отже, земельні спори являють собою особливий вид правовідносин щодо розв'язання розбіжностей, пов'язаних з порушенням права власності та права користування, тобто права володіння, користування та розпорядження наданою земельною ділянкою, а також вилученням землі, що виникають між власниками землі та землекористувачами, іншими особами, органами місцевого самоврядування та органами державної влади, що здійснюють управління земельними ресурсами.

У власному розумінні під земельними спорами необхідно вважати правовідносини, відповідно до яких виник конфлікт щодо суб'єктивного права на земельну ділянку фізичної або юридичної особи. Предметом земельного спору, на нашу думку, завжди є первинне – майнове суб'єктивне право особи на конкретну земельну ділянку, і вторинне – спосіб його захисту.

Таким чином, вирішення земельного спору є одним із основних елементів врегулювання земельних правовідносин, які і на сьогоднішній день залишаються найбільш актуальною та важливою проблемою сучасності.

Література

1. Рішення Конституційного Суду України від 16 квітня 2009 року № 7-рп/2009 у справі № 1-9/2009 [Електронний ресурс: режим доступу rada.gov.ua].

2. Земельний кодекс України // Відомості Верховної Ради України.– 2002. № 3-4, Ст.27.

3. Постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 17 травня 2011 року № 6 "Про деякі питання практики розгляду справ у спорах, що виникають із земельних відносин" [Електронний ресурс: режим доступу rada.gov.ua].

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЗАЛІЗНИЧНОГО ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ

Одним із основних засобів державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання у сфері залізничного перевезення вантажів є технічне регулювання. Відповідно до ст. 1 Закону України "Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності" від 1 грудня 2005 р. [1] технічне регулювання – це правове регулювання відносин у сфері встановлення, застосування та виконання обов'язкових вимог до продукції або пов'язаних з нею процесів, систем і послуг, персоналу та органів, а також перевірка їх дотримання шляхом оцінки відповідності та/або ринкового нагляду. У зв'язку з цим справедливим є твердження, що технічне регулювання є правовою формою державного регулювання підприємницької діяльності [2, с. 8-14].

Протягом тривалого періоду державне регулювання у сфері залізничного транспорту здійснювалося шляхом ліцензування послуг, які надавалися при перевезенні вантажів, згідно з Законами України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності" від 1 червня 2000 р. [3] та "Про транспорт" від 10 листопада 1994 р. [4]. Інститути сертифікації та атестації розглядалися як обов'язкові, але проміжні, підготовчі стадії, що передують отриманню ліцензії для здійснення перевезення вантажів залізничним транспортом. Тобто, отримання атестату підприємства, сертифікату відповідності, розроблення технічних умов підприємством було необхідними умовами для отримання ліцензії. З прийняттям Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження державного регулювання господарської діяльності" від 19 жовтня 2010 р. [5] було скорочено перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, зокрема надання послуг з перевезення вантажів залізничним транспортом. З того часу технічне регулювання стало основним засобом державного регулювання залізничного перевезення вантажів.

Як справедливо зазначають деякі дослідники, досі в жодній державі СНД не сформувалося чіткої системи технічного регулювання. У багатьох країнах, зокрема в Російській Федерації, діють правила і нормативи, прийняті ще за часів Радянського Союзу [6, с. 31]. Можна стверджувати, що на сьогоднішній день не існує системи технічного регулюван-

ня на залізничному транспорті, що відповідає загальноприйнятим світовим (європейським) стандартам [6, с. 70]. Задля визначення єдиних вимог до залізничного транспорту Адміністрації залізничного транспорту, які входять до складу Ради із залізничного транспорту Держав-учасниць Співдружності, уклали відповідний Меморандум, метою якого є створення міждержавних технічних регламентів у галузі залізничного транспорту: Технічний регламент з надання послуг з перевезення пасажирів та вантажів залізничним транспортом; Технічний регламент з безпеки інфраструктури залізничного транспорту; Технічний регламент з безпеки транспортних засобів.

Система технічного регулювання у сфері залізничного транспорту наразі знаходиться на етапі становлення. Особливістю законодавства, що формується, у сфері технічного регулювання є те, що головним ланцюгом системи технічного регулювання має стати принципово новий елемент – технічний регламент. Відповідно до ст. 1 Закону України "Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності" від 1 грудня 2005 р. [1] та ст. 1 Закону України "Про підтвердження відповідності" від 17 травня 2001 р. [7] технічний регламент – це закон України або нормативно-правовий акт, прийнятий Кабінетом Міністрів України, у якому визначено характеристики продукції або пов'язані з нею процеси чи способи виробництва, а також вимоги до послуг, включаючи відповідні положення, дотримання яких є обов'язковим. Отже, технічний регламент – це вичерпний перелік вимог, які держава встановлює до того чи іншого об'єкту технічного регулювання [8, с. 8-9]. Внаслідок реформи технічного регулювання передбачається заміна "тотального" контролю за діяльністю господарюючих суб'єктів встановленням лише мінімальних вимог до рівня безпеки і в цілому створення нової системи технічного регулювання [9, с. 170]. Прикінцевими положеннями Закону України "Про стандартизацію" від 17 травня 2001 р. [10] передбачено, що вимоги державних та інших стандартів, обов'язкові до виконання, є чинними до прийняття відповідних технічних регламентів та інших нормативно-правових актів, які регулюватимуть ці питання. Саме тому 1 березня 2010 р. було прийнято "Технічний регламент надання послуг з перевезення пасажирів та вантажів залізничним транспортом" [11], який став першим з трьох технічних регламентів у сфері залізничного транспорту. Крім вказаного, планується прийняття Технічного регламенту з безпеки інфраструктури залізничного транспорту та Технічного регламенту з безпеки транспортних засобів.

Таким чином, специфіка залізничного транспорту, що належить до сфери природних монополій, зумовлює необхідність здійснення техніч-

ного регулювання, встановлення обов'язкових вимог до організації діяльності залізничного транспорту та його об'єктів, управління перевізним процесом. Законодавством України передбачено низку норм до рухомого складу, проектування, будівництва та експлуатації залізничних колій, до порядку здійснення перевірки їх дотримання. Тому технічне регулювання у сфері залізничних вантажних перевезень є необхідним для забезпечення безпеки цієї діяльності.

Література

1. Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності : Закон України від 01.12.2005 р. // Відомості Верховної Ради України.– 2006.– №12.– Ст. 101.
2. Панова А.С. О некоторых проблемах современного законодательства в области технического регулирования / А.С. Панова // Предпринимательское право.– 2009.– №4.– С. 8-14.
3. Про ліцензування певних видів господарської діяльності : Закон України від 01.06.2000 р. // Відомості Верховної Ради України.– 2000.– № 36.– Ст. 299.
4. Про транспорт : Закон України від 10.11.1994 р. // Відомості Верховної Ради України.– 1994.– № 51.– Ст. 446.
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження державного регулювання господарської діяльності : Закон України від 19.10.2010 р. // Відомості Верховної Ради України.– 2011.– № 11.– Ст. 69.
6. Якунин В.И. Проблемы международной гармонизации железнодорожного права России : [монография] / Якунин В.И.– М. : Научный эксперт, 2008.– 224 с.
7. Про підтвердження відповідності : Закон України від 17.05.2001 р. // Відомості Верховної Ради України.– 2001.– №32.– Ст. 169.
8. Терещенко Л.К. Законодательство о техническом регулировании : его развитие / Л.К. Терещенко, А.В. Калмыкова, В.Ю. Лукьянова // Государство и право.– 2008.– № 2.– С. 5-12.
9. Деркач Е.М. Правові питання технічного регулювання у сфері залізничного перевезення вантажів / Е.М. Деркач // Форум права.– 2012.– № 3.– С. 169-176 [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2012-3/12demspv.pdf>
10. Про стандартизацію : Закон України від 17.05.2001 р. // Відомості Верховної Ради України.– 2001.– № 31.– Ст. 145.
11. Про затвердження Технічного регламенту надання послуг з перевезення пасажирів та вантажів залізничним транспортом : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2010 р. // Офіційний вісник України.– 2010.– № 14.– Ст. 672.